

Grans canvis per a l'Església del segle XXI

En els propers cinc anys canviarà gairebé la totalitat del mapa eclesiàstic de Catalunya pel que fa als seus líders, els bisbes. Una cosa realment inaudita en la història moderna de l'Església catalana. El motiu és la coincidència en l'edat de la cúpula episcopal, atès que la majoria dels bisbes de Catalunya són ja a la franja dels 75 anys, moment en el qual és preceptiu que presentin la seva renúncia al càrrec i es rellevin al més aviat possible.

El primer de tots serà l'actual bisbe de Solsona, Antoni Deig, que arribarà a l'edat de jubilació el març del 2001. Deig és un home que s'ha destacat clarament per les seves actituds nacionalistes i per ser el que més s'ha desmarcat de l'Església espanyola. Amb la seva marxa es perd la figura més militant del catalanisme eclesial, instigador de la petició d'una Conferència Episcopal Catalana pròpia. Això es va produir en el si de la Universitat Catalana d'Estiu a Prada de Conflent (agost del 1991), la qual cosa va conduir a la celebració del Concili Provincial Tarraconense (1995) i que acabarà amb una solució "descafeïnada" com és la Regió Eclesiàstica, si la Conferència Episcopal Espanyola i el Vaticà ho aproven al llarg del 2001.

El segon bisbe que renunciarà a la seva seu serà l'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Ricard Maria Carles, el setembre del 2001. Un home que malgrat la seva ascendència valenciana va ser molt ben rebut i acollit per tots els sectors del clergat i la feligresia barcelonina, atès que no venia del nucli dur de l'episcopat valencià sinó de la dolça Tortosa. Però el seu "pontificat" a Barcelona ha passat entre recels, descon-

ZUERBAS

fiances i canvis bruscs sovintejats en el govern diocesà. Una cosa que ha deixat la diòcesi en la perplexitat i bastant dividida, començant pels mateixos bisbes auxiliars i acabant pels capellans joves, més pròxims que mai al conservadorisme i, per tant, també a Carles. Deig i Carles, que ambdós van arribar el mateix mes de març del 1990 a les seues que ara abandonen, han recorregut l'última dècada del segle XX com els dos extrems episcopals catalans, no oposats, però sí ben diferents. L'un acabarà com el bisbe nacionalista i l'altre acabarà com a cardenal romà i vice-president de la Conferència Episcopal Espanyola, sense haver aconseguit cap tracte de favor per l'Església catalana.

El tercer a presentar la renúncia serà el bisbe de Girona, Jaume Camprodon el desembre del 2001. El quart serà el bis-

be de Vic, Josep M. Guix, el desembre del 2002. I finalment, el cinquè, serà el bisbe d'Urgell, Joan Martí Alanís, el novembre del 2003. El tarannà dels bisbes que ocupin aquestes diòcesis serà el que marcarà l'Església de principis del nou segle XXI. Una solució possible és que els actuals bisbes auxiliars de Barcelona entrin a la "centrifugadora" episcopal i acabin repartits per aquestes diòcesis catalanes que quedaran vacants. Ho tenen gairebé impossible els bisbes auxiliars més grans, Pere Tena (que farà 75 anys el maig del 2003) i Joan Carrera (que els farà el maig del 2005). I ho té també molt just el bisbe Carles Soler Perdigo (que els farà el setembre del 2007), encara que el fet d'haver estat el secretari general del Concili Provincial l'ha fet sempre un candidat molt vàlid arreu. Finalment, l'auxiliar de Barcelona amb més carrera episcopal per endavant, si no la malmet amb el seu neguit, és Joan-Enric Vives, que només té 51 anys i que, per tant, encara pot experimentar més d'un canvi episcopal.

Però també podria ser que les diòcesis que no són afectades pel relleu dels seus bisbes, per raó de l'edat, ho siguin per raó de la mobilitat, atès que podria ser que per cobrir la diòcesi cardenalícia de Barcelona es prengui un bisbe de la perifèria geogràfica. Tenen possibilitats, doncs, l'arquebisbe de Tarragona i metropolità de Catalunya, el barceloní Lluís Martínez Sistach (de 63 anys); el bisbe de Tortosa, el valencià Xavier Salinas (de 52 anys); i el nou bisbe de Lleida, el tortosí Francesc Xavier Ciuraneta (de 60 anys, però que té l'inconvenient que tot just acaba d'arribar a Lleida). Per tant, totes les diòcesis —ara— estan en

situació de canvi. En aquest cas el poder decisiu per designar els candidats al relleu és exclusivament en mans del nunci de la Santa Seu, el portuguès Manuel Monteiro de Castro. Un home que ja ha manifestat que no cal que els substituïts siguin catalans. No sabem si això era una amenaça per col·locar algun candidat valencià, com el cas que es fa córrer,

serveis d'Església. L'expressió "A cada campanar, un rector" deixarà pas cada vegada més a l'afebliment d'una estructura mil·lenària que costa molt de replantejar i que els bisbes actuals han jugat més a mantenir que no pas a transformar. S'ha fet la política de tenir els serveis coberts, però això ha deixat molts camps nous per atendre.

L'envelliment del clergat també ha anat acompanyat d'un segon element: l'envelliment de la feligresia, i sobretot de la progressia religiosa catalana, que no ha sabut trobar un relleu generacional. Tot al contrari, les noves generacions que es fan presents en l'àmbit religiós –molt reduïdes en nombre– creixen molt més dòcils i conservadores que els seus pares, fills del concili Vaticà II i del "Volem bisbes catalans!". Només cal passejar-se per les convocatòries progressistes, com el Fòrum Vida i Evangeli o el Congrés Cristianisme, Església, Societat al segle XXI, i fer la mitjana de les edats. Els joves catalans, en la seva immensa majoria, són distants de l'Església o es manifesten "indiferents", però alguns sectors més pròxims a l'Església catòlica són més conformistes que els seus "pares en la fe". Els joves militants cristians són ara i seran en el futur una minoria que haurà de treballar molt, dins i fora de l'Església. Com molt bé diu el jove filòsof català Francesc Torralba, el cristians del segle XXI, aquests joves d'avui, hauran de ser més imaginatius, elàstics, testimonials i místics. Ells són els qui hauran de superar la poca il·lusió i el poc engrescament pastoral que hi ha en aquests moments i que el Concili Provincial no ha pogut transmetre.

Un tercer problema que anirà prenent cada vegada més importància serà la crisi econòmica, sobretot en aquest segle que comencem, en què segurament es produirà la definitiva separació i independència econòmica de l'Església de l'Estat. Actualment les diòcesis catalanes han afrontat aquest problema econòmic amb la venda de patrimoni. Aquest no és només el cas de la gran i deficitària diòcesi de Barcelona, sinó que també ho han fet en gran manera la de Tarragona i la de l'Urgell. Però aquesta solució –de moment– només condueix a hipotecar el futur d'aquestes diòcesis que es veuran obligades –amb molts pocs recursos, menys que els existents ara– a afrontar una forta reducció de despeses per fer-les més racionals i adequades a les poques entrades que es generen.

Francesc Romeu
Capellà i periodista

A l'esquerra, el cardenal Ricard Maria Carles, i a la dreta, el bisbe de Solsona, Antoni Deig. Tots dos líders eclesíastics, d'ideologia ben diferent, deixen el càrrec el 2001.

suposo que per cremar la seva candidatura, de l'actual bisbe de Soborn-Castelló, el perillós Juan Antonio Reig Pla.

Altres iniciatives totalment populars, com la que actualment està realitzant la revista *Foc Nou*, de descriure perfils i donar noms, tenen més de sensibilització que de decisió o de pressió. Podeu veure el simulacre de butlleta electoral a Internet: <http://inicia.es/de/focnou>.

Certament, tots aquests canvis, marcan –i molt– el començament d'aquest segle XXI pel que fa a l'Església catòlica a Catalunya. Però també molts altres factors i qüestions urgents en aquests moments marcaran el futur de l'Església catalana a la curta i a la llarga. Una primera, d'aquestes qüestions, és la manca de vocacions religioses i sacerdotals, la qual cosa ja provoca un envelliment del clergat de Catalunya i, a mitjà termini, un replantejament del mapa d'ofertes i

Les noves generacions –molt reduïdes en nombre– creixen molt més dòcils i conservadores que els seus 'pares', fills del Concili Vaticà II i del 'Volem bisbes catalans!'.